

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY DOBRA NA LATA 2021-2024**

Spis treści

1.	WSTĘP.....	2
2.	AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE PRZEMOCY W RODZINIE	4
3.	CELE PROGRAMU	4
4.	METODOLOGIA BADAŃ	4
5.	DIAGNOZA.....	6
5.	1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	6
5.	2. DZIAŁANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO.....	7
5.	3. PORADNICTWO DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ	8
5.	4. PROCEDURA „NIEBIESKIEJ KARTY”	8
5.	5. DZIAŁANIA W RAMACH PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY.....	9
5.	6. PUNKT KONSULTACYJNO - INFORMACYJNY.....	9
5.	7. OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ.....	10
5.	8. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY DOBRA.....	11
6.	WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH.....	12
6.	1. OPIS PRÓBY BADAWCZEJ.....	12
6.	2. WYNIKI BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD MŁODZIEŻY SZKOLNEJ.....	12
6.	3. WYNIKI BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD PROFESJONALISTÓW WSPARCIA SPOŁECZNEGO	19
7.	PODSUMOWANIE	24
8.	REKOMENDACJE.....	25
9.	ADRESACI PROGRAMU	26
10.	MONITORING I EWALUACJA.....	26
11.	CELE SZCZEGÓŁOWE, WSKAŹNIKI REALIZACJI, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	27

1. WSTĘP

Zjawisko przemocy w relacjach rodzinnych stanowi poważne wyzwanie dla samorządów lokalnych, które zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz.U. 2020, poz. 2018), mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także podejmować działania służące zwiększaniu skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (...), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Zgodnie z art.3.1 w/w ustawy osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy, w szczególności w formie:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
- 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
- 4) zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 5) badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- 6) zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Art.6.2 w/w ustawy określa zadania własne gminy, w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, do których należą:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, przybierającym różne formy, w tym:

- przemocy fizycznej, obejmującej wszelkie działania, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne, np.: bicie, popychanie, kopanie, porzucenie w niebezpiecznej okolicy itp.,
- przemocy psychicznej, obejmującej działania krzywdzące, które wykorzystują mechanizmy procesów psychologicznych, np.: poniżanie, wyzywanie, stosowanie gróźb, naśmiewanie się z poglądów, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów,
- przemocy seksualnej, polegającej na naruszaniu intymności pożycia, np.: wymuszanie pożycia, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, sadystyczne formy współżycia, narażanie dzieci na kontakt z pornografią i zachowanymi seksualnymi itp.,
- przemocy ekonomicznej, dotyczącej warunków materialnych, opierającej się zazwyczaj na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy, np.: niezaspokojenie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej itp.,
- przemocy zaniedbania, stosowanej najczęściej wobec dzieci i osób starszych.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem wieloaspektowym, dlatego pomoc rozpatrywana musi być w wielu wymiarach, tj. prawnym, psychologicznym, społecznym i moralnym.

2. AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE PRZEMOCY W RODZINIE

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks Karny
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 3 czerwca 2011 roku w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020

3. CELE PROGRAMU

Głównym celem Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz udzielenie wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie na terenie Gminy Dobra. Cele szczegółowe Programu realizowane będą we współdziałaniu instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie gminy. Program stanowi wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie. Przyczyni się do zintegrowania systemu przeciwdziałania przemocy, podniesienia świadomości społecznej w powyższym zakresie oraz ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.

4. METODOLOGIA BADAŃ

Badania diagnostyczne zjawiska przemocy na terenie Gminy Dobra zostały wykonane w trzech obszarach.

Pierwszym obszarem, który został poddany szczegółowej analizie badawczej, była skala i zakres pomocy świadczonej przez instytucje zajmujące się zawodowo zjawiskiem przemocy w rodzinie. Dokonano analizy dokumentów zastanych tj. Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; Sprawozdanie półroczne i roczne

z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach; Ocena zasobów pomocy społecznej; dane z placówek oświatowych Gminy Dobra, dane udostępnione przez Komendę Powiatową Policji w Limanowej dotyczące Gminy Dobra,

Drugim obszarem, który pozostawał w kręgu zainteresowań badawczych było poznanie świadomości młodzieży szkolnej w badanym obszarze. Badaniu zostali poddani uczniowie szkół podstawowych mieszkający na terenie Gminy Dobra. Przeprowadzona diagnoza opierała się na reprezentatywnych badaniach, prowadzonych wśród młodzieży szkolnej. Ogólnym celem badania było zdiagnozowanie postrzegania przez młodzież szkolną zjawiska przemocy domowej oraz zidentyfikowanie na podstawie składanych deklaracji czy przemoc dotyczy młodzieży szkolnej i jeśli tak, to jaka to jest skala. Ponadto próbowano dokonać inwentaryzacji relacji wewnątrzrodzinnych. Celem uzyskania założonych celów zostało przeprowadzone badanie ankietowe, z wykorzystaniem ankiety internetowej CAWI.¹ Ankieta została przedstawiona uczniom podczas zajęć szkolnych - na lekcjach z dostępem do Internetu pod adresem: <https://forms.gle/jn1vMCfHAEcWq5gM9>. Ankieta była anonimowa.

Trzecim obszarem, który został zbadany, była diagnoza profesjonalistów wsparcia społecznego. Przedstawiciele instytucji gminnych, poproszono o uzupełnienie internetowej ankiety CAWI. Celem badania było poznanie opinii przedstawicieli w/w zawodów czy spotykają się ze zjawiskiem przemocy i jak często. Profesjonalistów wsparcia społecznego poproszono o wypełnienie internetowej ankiety zamieszczonej pod adresem: <https://forms.gle/QWWjrQAK9rdKVpas8>. Ankieta była anonimowa.

¹ CAWI (Computer Assisted Web Interview) - technika wywiadu bezpośredniego prowadzona za pośrednictwem Internetu, w którym znajduje się kwestionariusz do samodzielnego wypełnienia.

5. DIAGNOZA

5. 1. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

W 2017 roku w gminie mieszkało 10 026 osób. W 2018 roku liczba mieszkańców zmniejszyła się do 10 007 osób. W 2019 roku odnotowano wzrost liczby mieszkańców do 10 053. W podziale na płeć, niewielką przewagę stanowili mężczyźni tj. w 2019 roku 50,1%.

TABELA 1. LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY DOBRA W LATACH 2017-2019

	2017 rok		2018 rok		2019 rok	
	LICZBA	%	LICZBA	%	LICZBA	%
LICZBA MIESZKANCÓW GMINY	10026	100,0	10007	100,0	10053	100,0
W TYM KOBIETY	4989	49,8	4976	49,7	5016	49,9
W TYM MĘŻCZYŹNI	5037	50,2	5031	50,3	5037	50,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG

Z danych statystycznych Urzędu Gminy w Dobrej wynika, że odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym był w 2019 roku na poziomie sięgającym 22,3%. Osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 61,1%, a osoby w wieku poprodukcyjnym 16,6%. Analiza danych za 3 lata wskazała zwiększanie się odsetka osób starszych oraz niewielki wzrost odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym.

TABELA 2. LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY DOBRA WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKOWYCH W LATACH 2017-2019

	WIEK PRZEDPRODUKCYJNY		WIEK PRODUKCYJNY		WIEK POPRODUKCYJNY	
	L.OSÓB	%	L.OSÓB	%	L.OSÓB	%
2017 ROK	2218	22,1	6206	61,9	1602	16,0
2018 ROK	2209	22,1	6164	61,6	1634	16,3
2019 ROK	2247	22,3	6140	61,1	1666	16,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG

W latach 2017-2019 liczba urodzeń przewyższała liczbę zgonów. Przyrost naturalny w badanych latach był dodatni. Wskaźnik przyrostu naturalnego wyrażany w %, określający przyrost naturalny w stosunku do liczby mieszkańców wynosił w 2019 roku 0,4%.

TABELA 3. URODZENIA, ZGONY I PRZYROST NATURALNY W GMINIE DOBRA W LATACH 2017-2019

	2017 ROK	2018 ROK	2019 ROK
LICZBA URODZEŃ	161	117	144
LICZBA ZGONÓW	106	102	107
PRZYROST NATURALNY	55	15	37
WSKAŹNIK PRZYROSTU NATURALNEGO	0,5	0,1	0,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG

5. 2. DZIAŁANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Dobra został powołany Zespół Interdyscyplinarny. Zespół objął pomocą w 2019 roku łącznie 115 osób. Pomocą zostały objęte kobiety (w liczbie 35), mężczyźni (w liczbie 40) oraz dzieci (łącznie 40, w tym również dzieci niepełnosprawne). Dynamika zjawiska w latach 2017-2019 wskazuje na zwiększanie się liczby osób objętych pomocą. W ramach Zespołu zostały powołane grupy robocze, które pracowały z rodzinami dotkniętymi przemocą. W 2017 roku powołano 34 grupy robocze, a w 2019 roku 17. Łączna liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych wynosiła w 2019 roku 33.

TABELA 4. FUNKCJONOWANIE ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO I GRUP ROBOCZYCH DO SPRAW PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY DOBRA W LATACH 2017 – 2019

		2017 rok	2018 rok	2019 rok	
liczba utworzonych zespołów interdyscyplinarnych		1	1	1	
liczba posiedzeń zespołów		4	4	4	
liczba osób objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych	ogółem	79	85	115	
	w tym kobiety	ogółem	34	26	35
		w tym niepełnosprawne	0	0	0
		w tym starsze	2	1	4
	w tym mężczyźni	ogółem	32	33	40
		w tym niepełnosprawni	0	0	0
		w tym starsi	3	2	5
	w tym dzieci	ogółem	13	26	40
w tym niepełnosprawne		0	1	1	
liczba rodzin objętych pomocą zespołów interdyscyplinarnych		34	29	33	
liczba utworzonych grup roboczych		34	29	17	
liczba posiedzeń grup		34	42	37	
liczba osób objętych pomocą grup roboczych	ogółem	79	85	115	
	w tym kobiety	ogółem	34	26	35
		w tym niepełnosprawne	0	0	0
		w tym starsze	2	1	4
	w tym mężczyźni	ogółem	32	33	40
		w tym niepełnosprawni	0	0	0
		w tym starsi	3	2	5
	w tym dzieci	ogółem	13	26	40
w tym niepełnosprawne		0	1	1	
liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych		34	29	33	

Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznego sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

5. 3. PORADNICTWO DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ

W ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2017-2019 udzielano poradnictwa medycznego, psychicznego, prawnego, socjalnego i zawodowego.

**TABELA 5. LICZBA OSÓB OBJĘTYCH POMOCĄ W FORMIE PORADNICTWA
W LATACH 2017 -2019**

		2017 rok	2018 rok	2019 rok	
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	ogółem	47	30	53	
	w tym	medycznego	0	1	0
		psychologicznego	18	15	26
		prawnego	7	9	9
		socjalnego	20	24	31
		zawodowego i rodzinnego	28	26	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznego sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

5. 4. PROCEDURA „NIEBIESKIEJ KARTY”

Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Interdyscyplinarne podejście do realizacji wymienionej procedury ma na celu zintensyfikowanie działań wszystkich służb na rzecz poprawy sytuacji osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Wspólne opracowanie, przy udziale osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, indywidualnego planu pomocy nie będzie doprowadzało do sytuacji, gdy osobą tą zajmowało się odrębnie kilka instytucji, co w konsekwencji niekiedy skutkowało zniechęceniem, biernością i zmęczeniem osoby doznającej przemocy.

W samym 2019 roku objętych procedurą „Niebieskiej Karty” były 33 rodziny. W wyniku ustania przemocy w rodzinie zakończono 13 procedur.

**TABELA 6. LICZBA OSÓB OBJĘTYCH PROCEDURĄ „NIEBIESKIEJ KARTY” W GMINIE
DOBRA W LATACH 2017-2019**

	2017 rok	2018 rok	2019 rok	
liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskiej Karty"	34	29	33	
liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę "Niebieskiej Karty" w okresie sprawozdawczym	20	17	17	
liczba zakończonych procedur Niebieskiej Karty w przypadku:	ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	13	19	13
	rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	0	1	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie rocznego sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

5. 7. DZIAŁANIA W RAMACH PRZECIWDZIAŁANIA UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY

- Organizowanie lokalnych kampanii społecznych w celu upowszechnienia informacji w zakresie możliwości uzyskania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie;
- Aktualizacja informacji na stronach internetowych gminy dotyczących instytucji, podmiotów i organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób pokrzywdzonych przemocą oraz dla osób stosujących przemoc;
- Realizacja w placówkach oświatowych programów wychowawczych i profilaktycznych dotyczących przemocy w rodzinie, agresywnych zachowań w szkole, używania narkotyków i środków odurzających oraz alkoholu.
- Realizacja programów wspierających rodziny np. Karta Dużej Rodziny, Program Rodzina 500+.

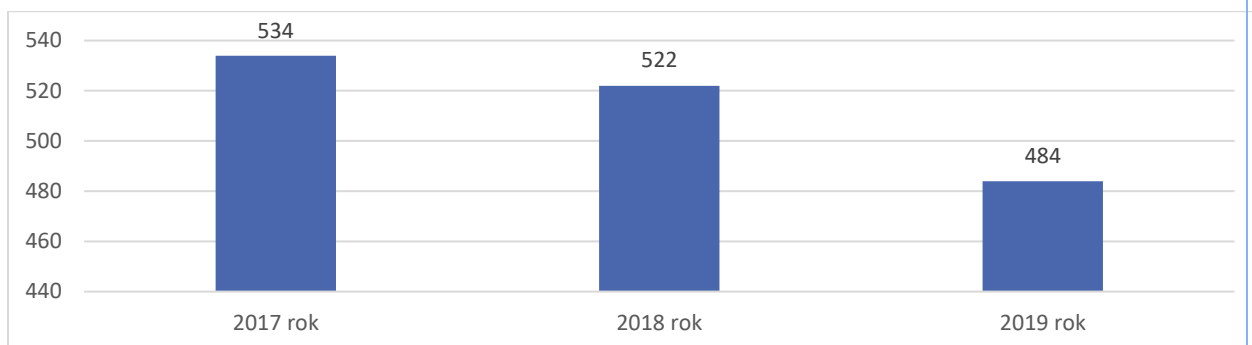
5. 8. PUNKT KONSULTACYJNO - INFORMACYJNY

Na terenie Gminy Dobra działał punkt konsultacyjno-informacyjny, w którym świadczona jest pomoc terapeuty uzależnień i psychologa. Wsparcie udzielane jest osobom i rodzinom mającym trudności w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, które nie są w stanie pokonać ich wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

5. 9. OSOBY KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Na terenie Gminy Dobra łączna liczba rodzin wymagających wsparcia ze strony pomocy społecznej wyniosła w 2019 roku 484. Liczba rodzin, które zwracają się o wsparcie z GOPS maleje.

6. WYKRES 1. RODZINY OBJĘTE POMOCĄ SPOŁECZNĄ W GMINIE DOBRA W LATACH 2017-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Dominującą przyczyną przyznawania pomocy była długotrwała lub ciężka choroba (niemal 60% ogółu korzystających rodzin). W dalszej kolejności, rodziny borykały się z ubóstwem (ponad 35%), niepełnosprawnością (blisko 35%) i bezrobociem (ponad 15%). Powodem udzielanej pomocy była także bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, która dotknęła nieco ponad 7% rodzin. Rodziny potrzebowały pomocy i wsparcia również ze względu na występujący alkoholizm któregoś z członków rodziny tj. 2,9% przemoc w rodzinie (1,4%) czy zdarzenie losowe (1,0%).

TABELA 7. POWODY PRYZNANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE DOBRA W LATACH 2017-2019

	2017 ROK		2018 ROK		2019 ROK	
	l. RODZIN	%	l. RODZIN	%	l. RODZIN	%
UBÓSTWO	276	51,7	231	44,3	181	37,4
SIEROCTWO	2	0,4	0	0,0	0	0,0
BEZDOMNOŚĆ	4	0,7	4	0,8	4	0,8
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	1	0,2	1	0,2	0	0,0
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	0	0,0	0	0,0	0	0,0
BEZROBOCIE	122	22,8	96	18,4	80	16,5
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	168	31,5	172	33,0	165	34,1
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	286	53,6	276	52,9	285	58,9

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	39	7,3	36	6,9	35	7,2
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	31	5,8	27	5,2	26	5,4
W TYM: RODZINY WIELODZIENTNE	4	0,7	4	0,8	5	1,0
PRZEMOC W RODZINIE	12	2,2	10	1,9	7	1,4
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	0,0	0	0,0	0	0,0
ALKOHOLIZM	15	2,8	20	3,8	14	2,9
NARKOMANIA	0	0,0	0	0,0	0	0,0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	2	0,4	4	0,8	4	0,8
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	0	0,0	0	0,0	0	0,0
ZDARZENIE LOSOWE	5	0,9	8	1,5	5	1,0
SYTUACJA KRYZYSOWA	0	0,0	0	0,0	0	0,0
KŁĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0,0	4	0,8	0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

5. 10. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY DOBRA

- Urząd Gminy Dobra
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Punkt Konsultacyjno- Informacyjny
- Placówki oświatowe
- Placówki służby zdrowia
- Policja
- Organizacje pozarządowe

6. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

6. 1. OPIS PRÓBY BADAWCZEJ

Na potrzeby niniejszego dokumentu przeprowadzono badania wśród 2 grup społecznych. Ankietę uzupełniło łącznie 70 uczniów szkół podstawowych oraz 46 osób zaliczanych do grupy profesjonalistów wsparcia społecznego.

6. 1.1. CHARAKTERYSTYKA GRUPY UCZNIÓW

- 44 dziewcząt (62,9%) oraz 26 chłopców (37,1%)
- Uczniowie z rodzin pełnych (oboje rodzice) to 46 osób (65,7%), a z rodzin wielopokoleniowych to 22 osoby (31,4%), inne np. rodzina niepełna plus dziadkowie -2,9% (2 osoby)

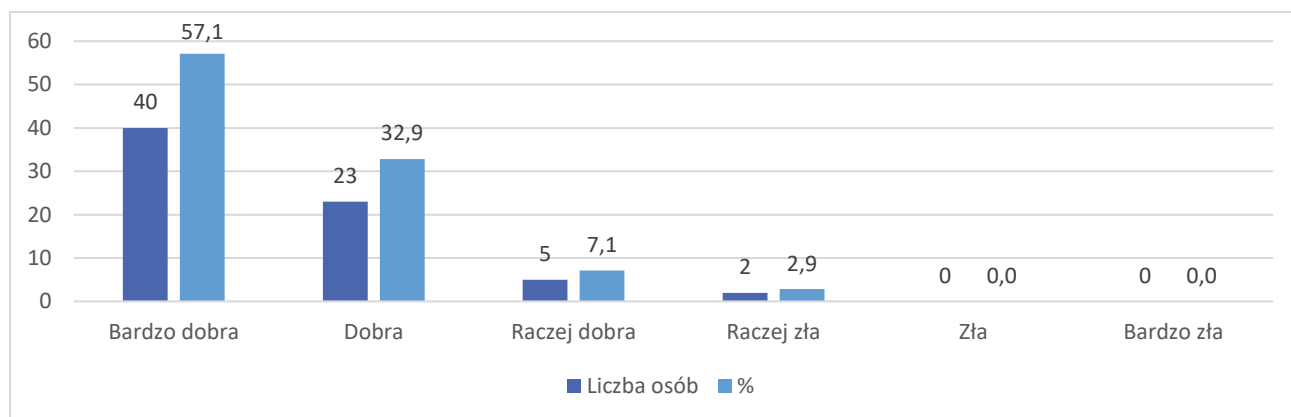
6. 1.2. CHARAKTERYSTYKA GRUPY PROFESJONALISTÓW WSPARCIA SPOŁECZNEGO

- 40 kobiet (87,0%) i 6 mężczyzn (13,0%)
- 44 osoby z wykształceniem wyższym (95,7%), 2 osoby z wykształceniem policealnym (4,3%)
- 44 osoby zatrudnione w placówkach oświatowych (95,7%) i 2 osoby zatrudnione w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej (4,3%)
- 40 nauczycieli (87,0%), 4 pedagogów (8,7) i 2 pracowników socjalnych (4,3%).

6. 2. WYNIKI BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

Atmosfera w domu wpływa na rozwój emocjonalny, intelektualny i uspołecznienie dziecka. Dziecko doświadczające w domu życzliwości tego samego oczekuje od innych ludzi. W rodzinach, w których występują stałe, emocjonalnie negatywne postawy rodziców, dziecko ulega destrukcji, a atmosfera domowa staje się pełna niepokoju, napięcia i stałego zagrożenia. Wśród badanej młodzieży w większości atmosfera w domu była „bardzo dobra”. Takie odpowiedzi stanowiły 57,1%. Odpowiedzi wskazujące jako „dobra” wskazało 32,9%, a „raczej dobra” – 7,1%. Wśród odpowiedzi negatywnych, padła tylko odpowiedź „raczej zła”, którą wskazało 2,9% ankietowanych.

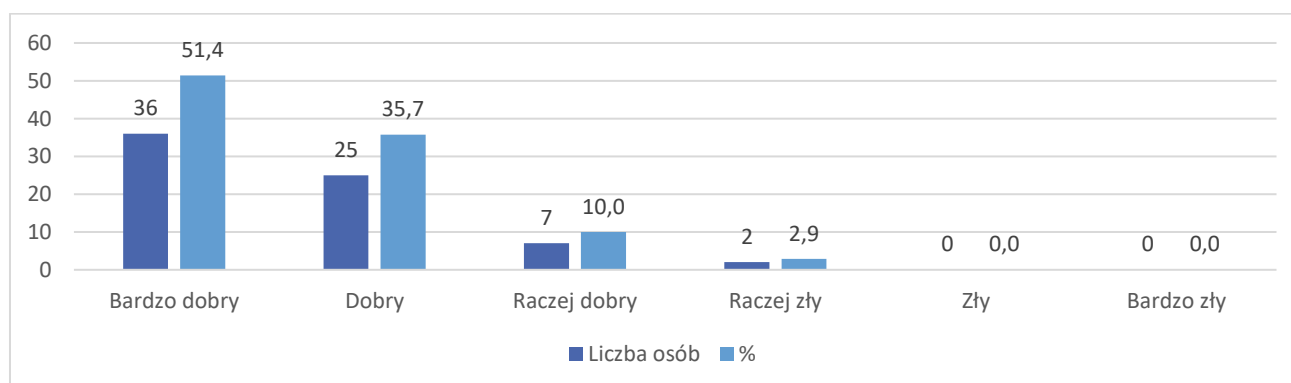
Wykres 1. Jak oceniasz atmosferę panującą w domu rodzinnym?

Źródło: opracowanie własne

Na pytanie skierowane do młodzieży o ich kontakt z rodzicami, większość odpowiedziała, że mają „bardzo dobry kontakt” (51,4%). „Dobry kontakt” wskazało 35,7%, a „raczej dobry” – 10,0%. Tylko 2 uczniów wskazało „raczej zły” kontakt z rodzicami (2,9%). Większość uczniów pozytywnie odniosło się do tego pytania jak i poprzedniego, przez co stwierdza się, że zarówno atmosfera w domu jak i kontakt z rodzicami w domu ankietowanych uczniów jest w większości wyrazem braku negatywnej atmosfery przekładającej się na doświadczenia związane z przemocą.

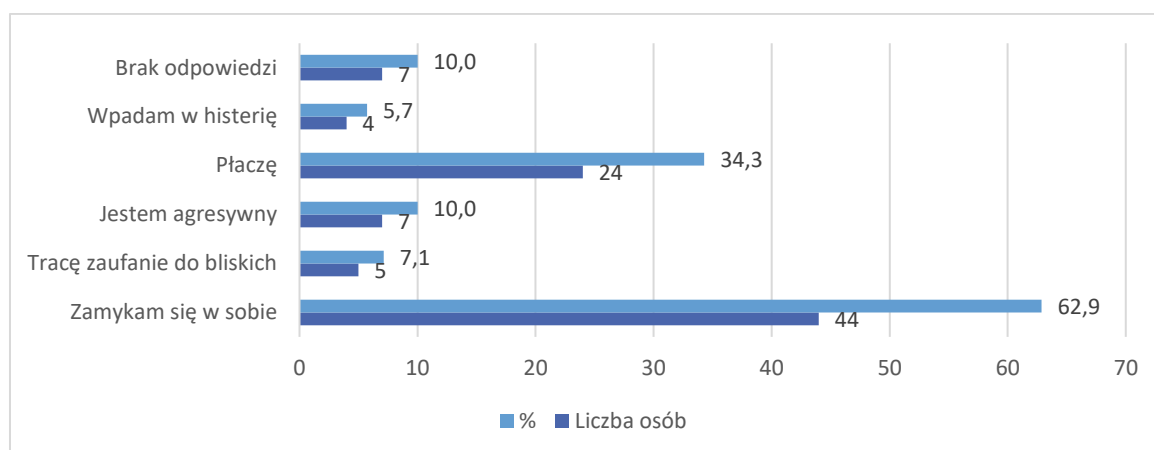
Wykres 2. Jak oceniasz swój kontakt z Twoimi rodzicami ?

Źródło: opracowanie własne

W kolejnym pytaniu uczniowie próbowali odpowiedzieć na pytanie, jaka jest ich reakcja na kłótnie z rodzicami. Było to pytanie wielokrotnej odpowiedzi (suma nie jest równa 100%). Ponad 62% uczniów przyznało, że zamyka się w sobie, a ponad 34% że reaguje płaczem. Do zachowań agresywnych przyznało się 10,0% badanych. Również 10% uczniów nie udzieliło odpowiedzi.

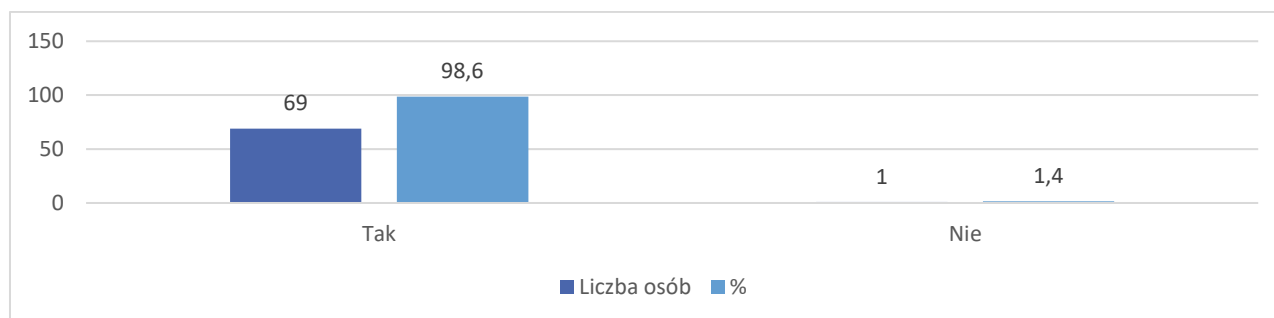
Wykres 3. Jaka jest Twoja reakcja na kłótnie z rodzicami?

Źródło: opracowanie własne

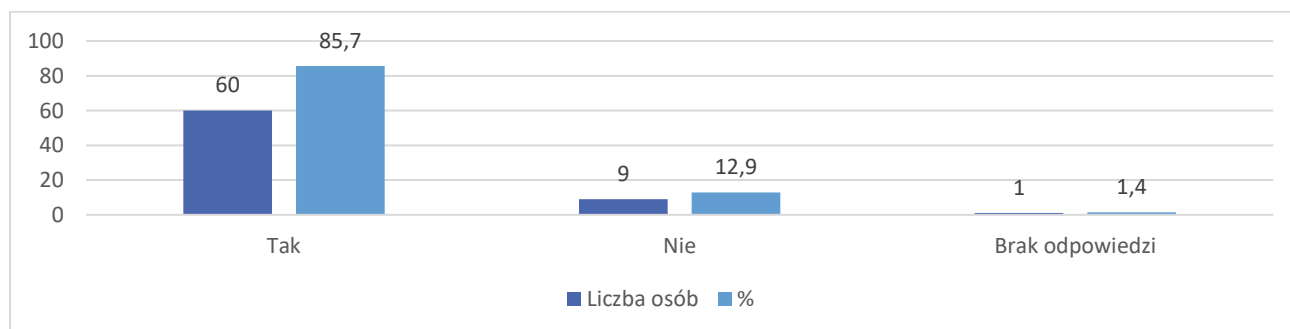
Młodzież zapytano o poczucie bezpieczeństwa wśród najbliższej rodziny, w szkole i poza szkołą na terenie swojej gminy. Uczniowie wykazali duże poczucie bezpieczeństwa, zarówno wśród rodziny tj. 98,6% uczniów, oraz w szkole tj. 85,7%. Poczucie bezpieczeństwa poza szkołą wskazało 72,9%, a 24,3% uczniów uznało, że nie czuje się bezpiecznie na terenie gminy.

Wykres 4. Czy czujesz się bezpiecznie wśród najbliższej rodziny?

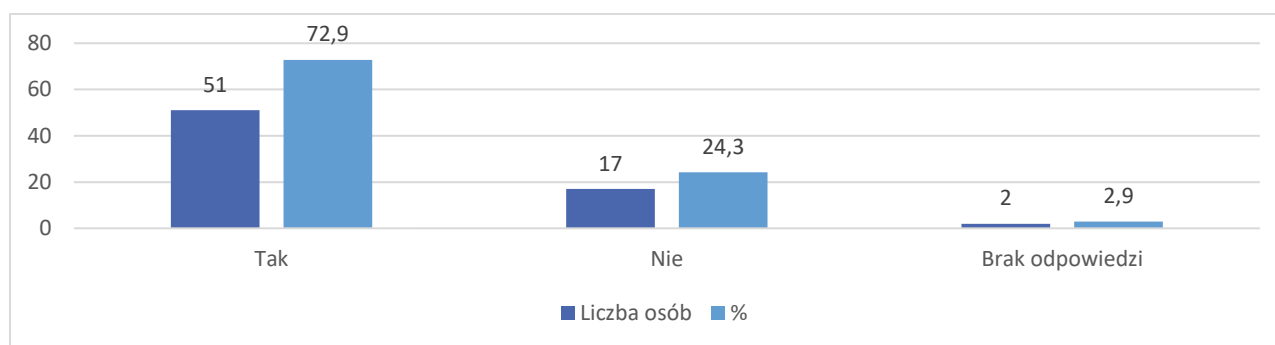
Źródło: opracowanie własne

Wykres 5. Czy czujesz się bezpiecznie w szkole?

Źródło: opracowanie własne

Wykres 6. Czy czujesz się bezpiecznie poza szkołą, na terenie swojej gminy?

Źródło: opracowanie własne

Zadano pytanie uczniom, w jaki sposób rodzice okazują zainteresowanie ich sprawami. Uczniowie mieli do wyboru jedną z odpowiedzi. Najczęściej wskazywali: „pytają się co robię/pytają o problemy” (37,1%) oraz że „rozmawiają ze mną” (28,6%). Taki wynik ankiet wskazuje również na dobre relacje uczniów z rodzicami.

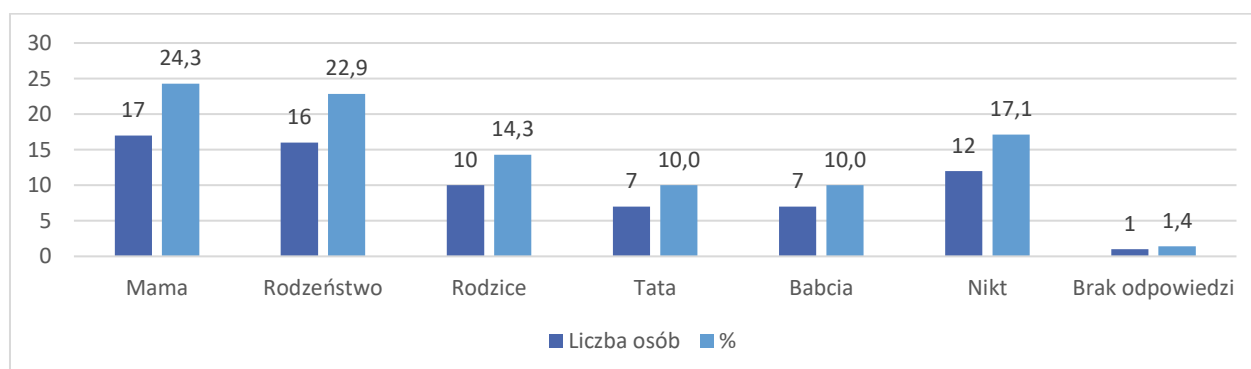
Tabela 8. W jaki sposób rodzice okazują zainteresowanie Twoimi sprawami?

	Liczba osób	%
Pytają się co robię/pytają o problemy	26	37,1
Rozmawiają ze mną	20	28,6
Pytają o oceny w szkole	14	20,0
Pytają o relacje ze znajomymi	6	8,6
Zawożą na dodatkowe zajęcia	4	5,7

Źródło: opracowanie własne

Kiedy dziecko popełni błąd i zrobi coś złego, w obronie przychodzi ktoś bliski. Wśród ankietowanych w większości była to mama (24,3%) oraz rodzeństwo (22,9%). Niepokojący jest wynik 17,1% dla odpowiedzi „nikt”.

Wykres 7. Kto z rodziny broni Ciebie, nawet kiedy zrobisz coś złego?

Źródło: opracowanie własne

W kolejnym pytaniu uczniowie mieli możliwość odpowiedzenia, jaka byłaby reakcja rodziców na konkretne zdarzenie np. na picie alkoholu lub palenie papierosów przez ucznia. Uczniowie najchętniej odpowiadali, że rodzice zareagowaliby nerwowością (30,0%) oraz że straciliby do nich zaufanie (30,0%). Kolejno, 22,9% uczniów odpowiedziało, że rodzice podjęliby się rozmowy z nimi. Jeden z uczniów odpowiedział, że rodzice by go zbili.

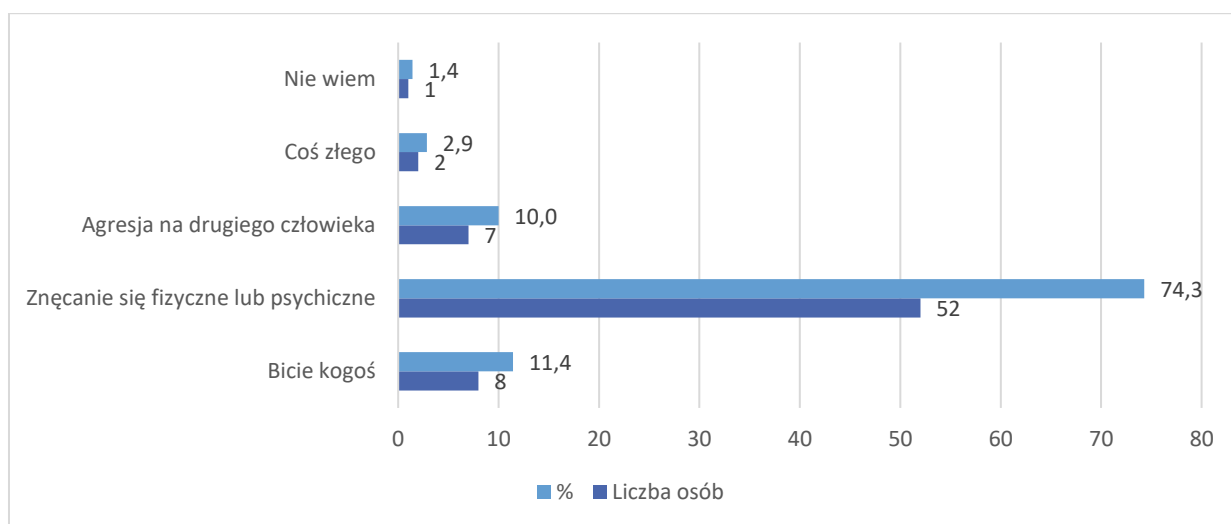
Tabela 9. Jak zareagowaliby rodzice, według Ciebie, gdyby dowiedzieli się, że np. piłeś/łaś, paliłeś/łaś itp.?

	Liczba osób	%
Rozmawialiby	16	22,9
Zdenerwowaliby się	21	30,0
Krzyczeliby	3	4,3
Ukaraliby mnie	6	8,6
Utrata zaufania/ byliby zawiedzeni	21	30,0
Bicie	1	1,4
Zabranie kosmetyków/telefonu	2	2,9

Źródło: opracowanie własne

Kolejne pytania dotyczyły wiedzy i doświadczeń uczniów z przemocą w rodzinie. Pierwszym pytaniem było: „Co oznacza dla Ciebie przemoc?”. 74,3% uznało, że przemoc to znęcanie się psychiczne lub fizyczne, 11,4% że bicie kogoś, a 10,0% że to agresja na drugiego człowieka. Tylko 1 uczeń nie wiedział, co to przemoc, a 2 uczniów odpowiedziało, że „to coś złego”.

Wykres 8. Co oznacza dla Ciebie przemoc?

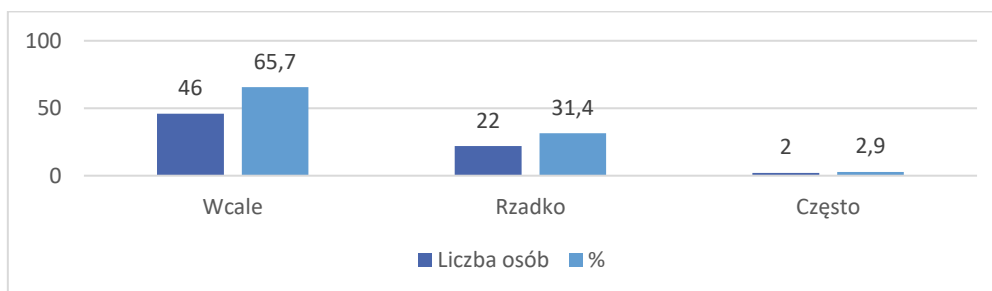

Źródło: opracowanie własne

Uczniom zadano pytanie o doświadczenia związane z przemocą oraz ich częstotliwość. 65,7% ankietowanych odpowiedziało, że „wcale” nie ma takich doświadczeń. Oznacza to, iż pozostałą

część zajęły odpowiedzi wskazujące na doświadczenia związane z przemocą. Niemal 31,4% określiło, że „rzadko” doznaje przemocy, a łącznie 2,9% uznało, że „często”. Zapobieganie przemocy w domu i w szkole wymaga wielopoziomowych działań oraz pokonania szeregu barier, wynikających z niezrozumienia istoty i rzeczywistej skali zjawiska.

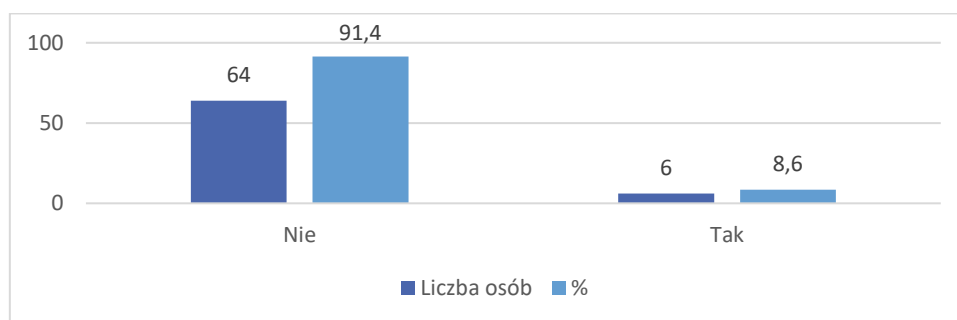
Wykres 9. Jak często doznajesz przemocy?

Źródło: opracowanie własne

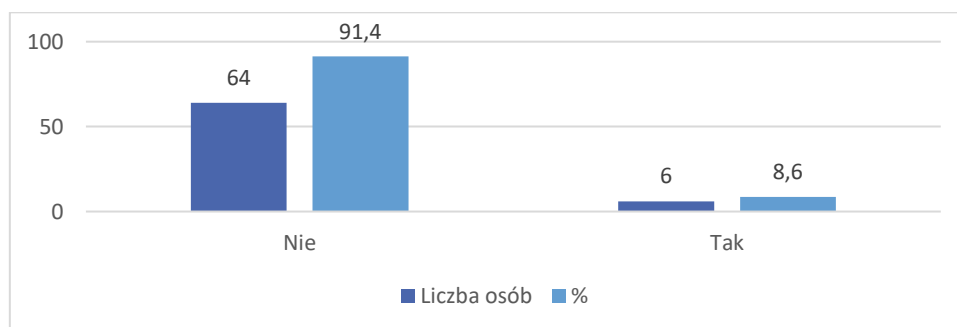
Zdecydowana większość uczniów nie doświadczyła przemocy w rodzinie (91,4%). Tyle samo odpowiedzi padło na kolejne pytanie, czy uczeń był świadkiem przemocy. Jest to zatem potwierdzenie, że uczniowie w rodzinie mają wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa, a doświadczenia związane z przemocą nie zdarzają się w środowisku domowym, raczej poza nim np. w szkole czy poza szkołą.

Wykres 10. Czy doświadczyłeś/łaś przemocy w Twojej rodzinie?

Źródło: opracowanie własne

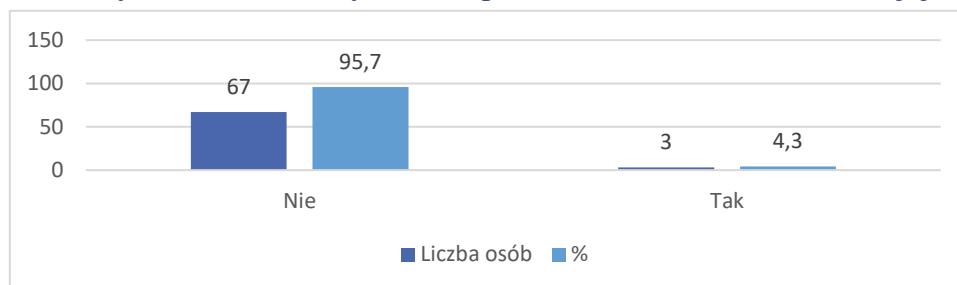
Wykres 11. Czy byłeś/łaś świadkiem przemocy w Twojej rodzinie?

Źródło: opracowanie własne

Zadano też pytanie o stosowanie przemocy przez uczniów na członkach ich rodzin. Zdecydowana większość ankietowanych nie ma tego typu doświadczeń (91,4%). Jednak 3 uczniów (4,3%) przyznało się do takiego czynu.

Wykres 12. Czy stosowałeś kiedykolwiek przemoc wobec członków Twojej Rodziny?

Źródło: opracowanie własne

Wśród uczniów, którzy stwierdzili podczas badania ankietowego, że doznają przemocy w rodzinie (łącznie 5 uczniów stanowiących 7,1%) padały odpowiedzi na takie formy przemocy: fizyczna (2,9%), psychiczna (2,9%) i ekonomiczna (1,4%). Na to pytanie nie udzieliło odpowiedzi 2 uczniów.

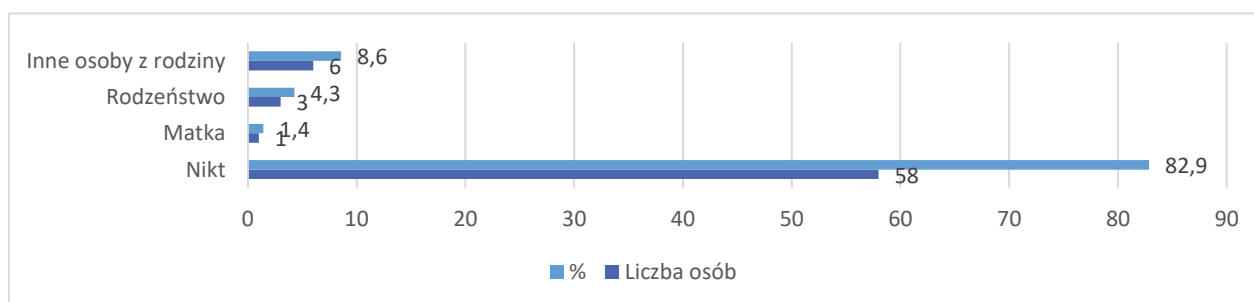
Tabela 10. Wskaż formy doznanej przez Ciebie przemocy ze strony członków Twojej rodziny

	Liczba osób	%
Nie dotyczy/nie ma w mojej rodzinie przemocy	63	90,0
Fizyczna (np. bicie, szarpanie)	2	2,9
Psychiczna (np. zastraszanie, wymuszanie, wyzwiska, wyśmiewanie)	2	2,9
Ekonomiczna (np. wydzielanie pieniędzy, uzależnienie finansowe)	1	1,4
Brak odpowiedzi	2	2,9

Źródło: opracowanie własne

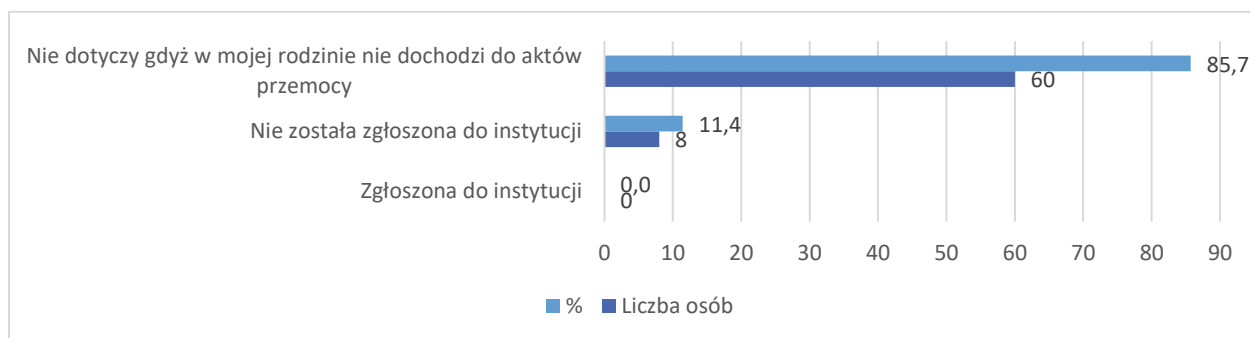
Kilku uczniów przyznało w badaniu ankietowym, że w ich rodzinie doznawała przemocy matka (1,4%) lub rodzeństwo (4,3%), a także inne osoby z rodziny (8,6%). Stosowana przemoc w domu nie została zgłoszona do instytucji.

Wykres 13. Kto w Twojej Rodzinie doznawał przemocy ?

Źródło: opracowanie własne

Wykres 14. Stosowana przemoc w domu z reguły była :

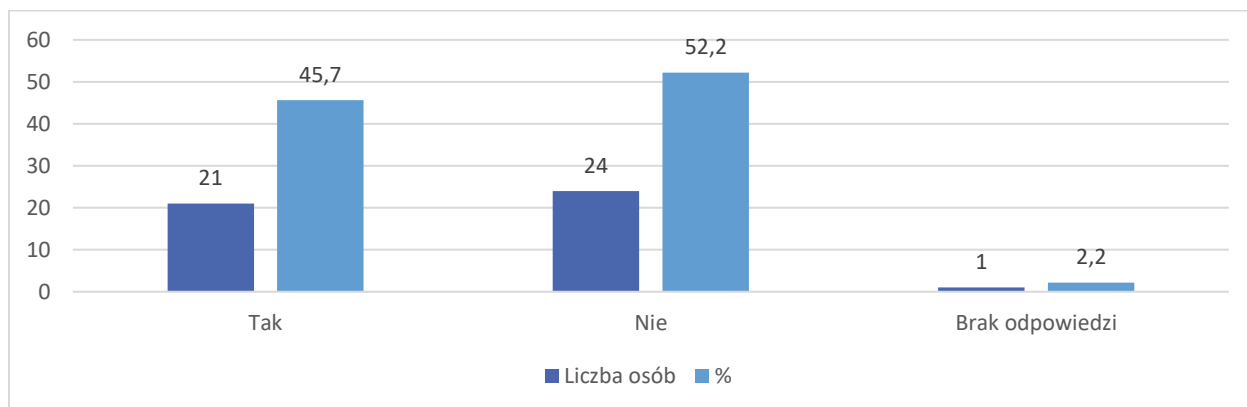

Źródło: opracowanie własne

6. 3. WYNIKI BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD PROFESJONALISTÓW WSPARCIA SPOŁECZNEGO

W badaniu wzięły udział osoby pracujące w instytucjach, w których spotykane są osoby borykające się z problemem przemocy tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe. Jak wynika z ankiet, 45,7% zapytanych osób stwierdziło, że w ich pracy zawodowej spotykają się z przypadkami przemocy w rodzinie, a większość ankietowanych odpowiedziała przecząco (52,2%).

Wykres 15. Czy Pan/Pani w wykonywanej pracy zawodowej spotyka się z przypadkami przemocy w rodzinie?

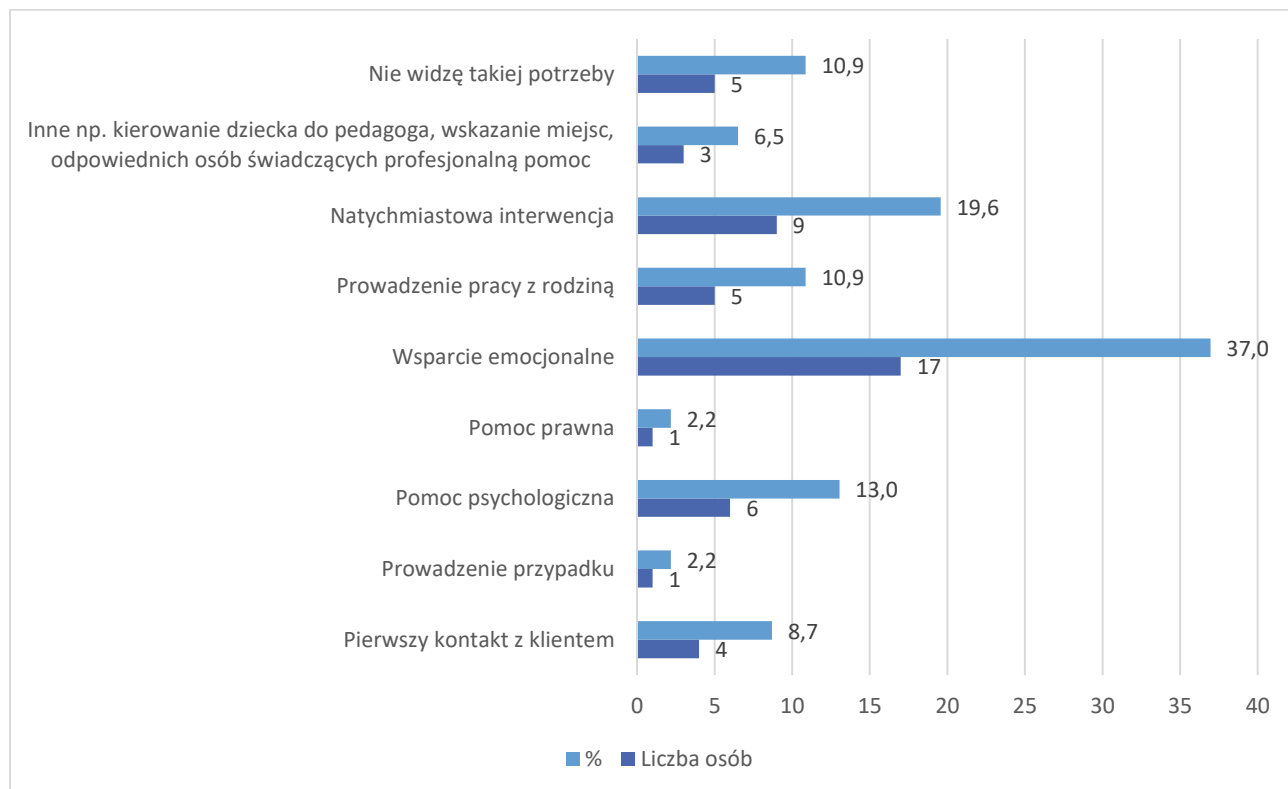

Źródło: opracowanie własne

Praca badanych specjalistów wsparcia społecznego z przypadkami przemocy w rodzinie polega głównie na wsparciu emocjonalnym osób dotkniętych przemocą (37,0%), natychmiastowej interwencji (19,6%) oraz pomocy psychologicznej (13,0%). Kilku osób wypowiedziało się swobodnie na ten temat (odpowiedzi tzw. inne). Otrzymane odpowiedzi to: „kierowanie

dziecka do pedagoga”, „wskazanie miejsc/odpowiednich osób świadczących profesjonalną pomoc”. Blisko 11% osób odpowiedziało, że nie widzi takiej potrzeby.

Wykres 16. Na czym polega Pani/Pana praca z przypadkiem przemocy w rodzinie?

Źródło: opracowanie własne

Ankietowanych poproszono o wypowiedź dotyczącą skutecznych działań dla osób doświadczających przemocy. Było to pytanie wielokrotnych odpowiedzi. Prawie 74% osób odpowiedziało, że udzielenie pomocy psychologicznej, udzielenie pomocy prawnej (67,4%), skuteczne egzekwowanie kar dla sprawców przemocy (65,2%) oraz wsparcie emocjonalne (65,2%). Nieco ponad połowa respondentów zaznaczyła odpowiedź: izolacja sprawców przemocy (56,5%).

Tabela 11. Jakie są Pani/Pana zdaniem najskuteczniejsze działania w pomocy osobom, które doświadczyły przemocy w rodzinie?

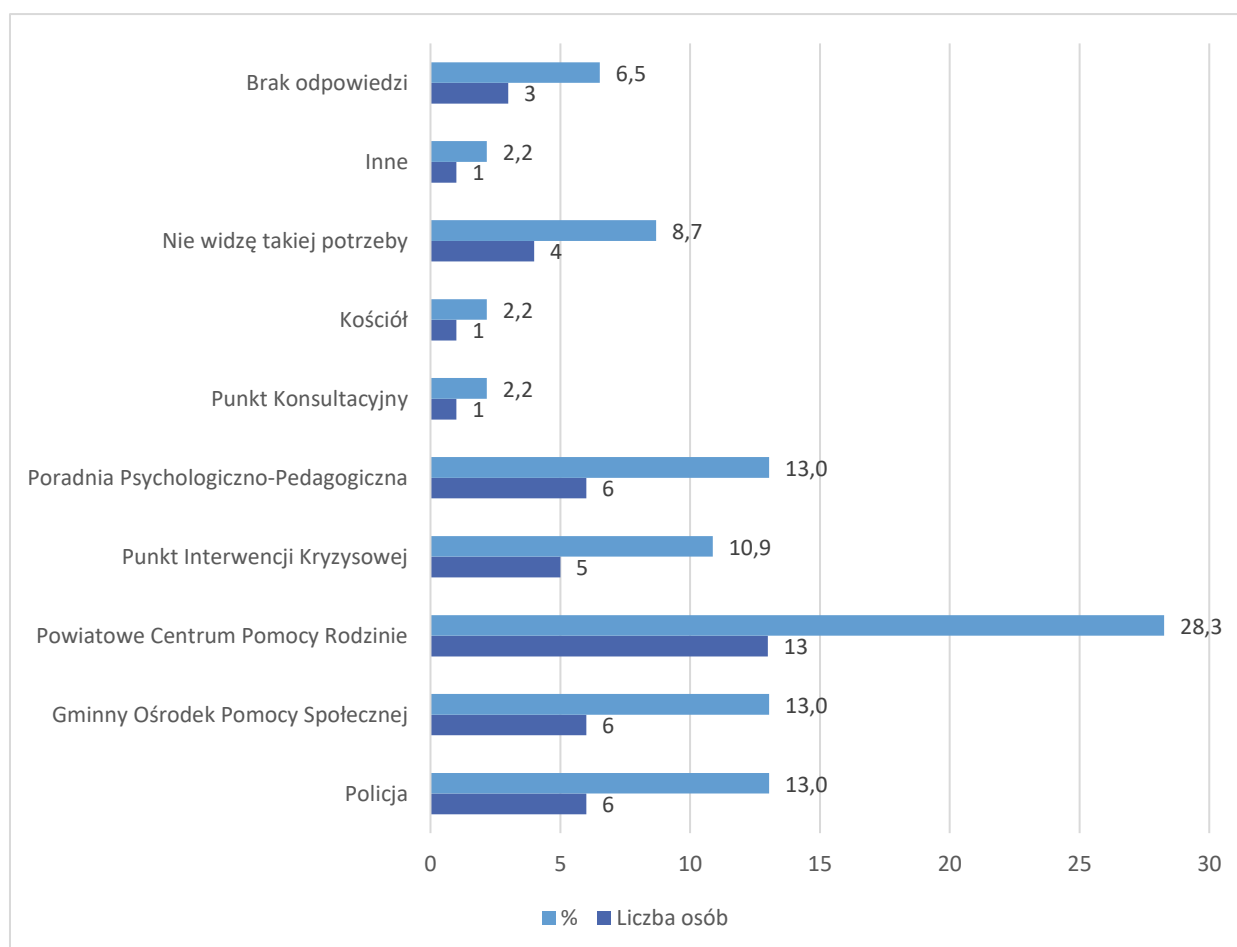
	Liczba osób	%
Udzielenie pomocy psychologicznej	34	73,9
Udzielenie pomocy prawnej	31	67,4
Wsparcie emocjonalne	30	65,2
Terapia dla rodzin	20	43,5
Zapewnienie schronienia dla ofiar przemocy	23	50,0
Profilaktyka i edukacja społeczna	15	32,6

Szkolenia specjalistów do działań interdyscyplinarnych	4	8,7
Izolacja sprawców przemocy	26	56,5
Skuteczne egzekwowanie kar dla sprawców przemocy	30	65,2
Terapia dla sprawców przemocy	9	19,6
Kierowanie osób pokrzywdzonych do miejsc specjalistycznej pomocy	9	19,6
Zawiadomienie odpowiednich służb	25	54,3
Realizacja procedury Niebieskiej Karty	15	32,6

Źródło: opracowanie własne

Respondenci w większości widzą potrzebę nawiązywania współpracy z instytucjami w celu lepszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie (71,7%). 11 osób (23,9%) nie widziało takiej potrzeby, a 2 osoby nie miały zdania na ten temat (4,3%). Następnie zapytano o konkretne instytucje, które powinny współpracować ze sobą. Najczęściej odpowiadano, że powinna polepszyć się współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (28,3%) oraz z Policją, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną (po 13,0%).

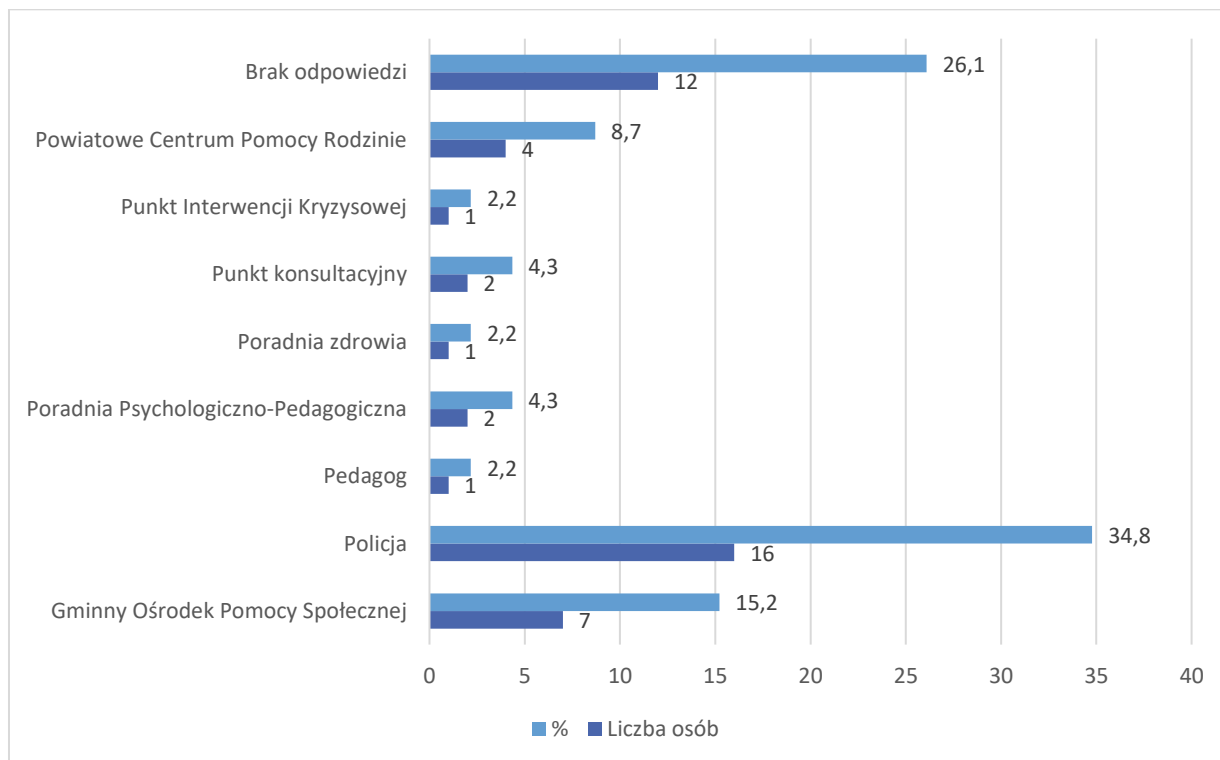
Wykres 17. Z jakimi instytucjami widzi Pani/Pan potrzebę nawiązania współpracy?

Źródło: opracowanie własne

Ankietowani odpowiadali, do jakiej instytucji należy w pierwszej kolejności skierować osobę, która doświadczyła przemocy. W większości odpowiedzi padło na Policję (34,8%) oraz GOPS (15,2%). Sporo osób, bo 26,1% nie udzieliło na to pytanie odpowiedzi.

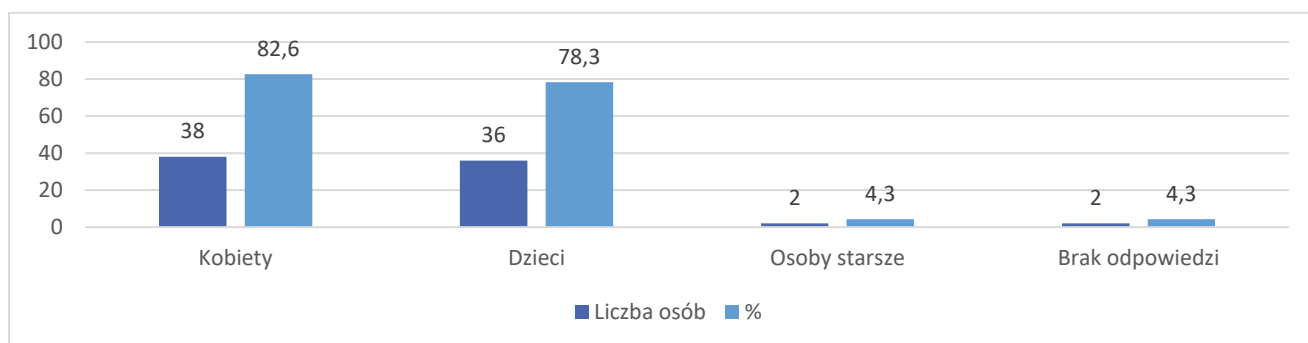
Wykres 18. Do jakiej instytucji wg Pani/Pana należy w pierwszej kolejności skierować osobę, która jest ofiarą przemocy w rodzinie?

Źródło: opracowanie własne

Na pytanie, które osoby doświadczają najczęściej przemocy, profesjonaliści wsparcia społecznego odpowiadali niemal jednoznacznie, że to kobiety (82,6%) i dzieci (78,3%) doświadczają najczęściej przemocy.

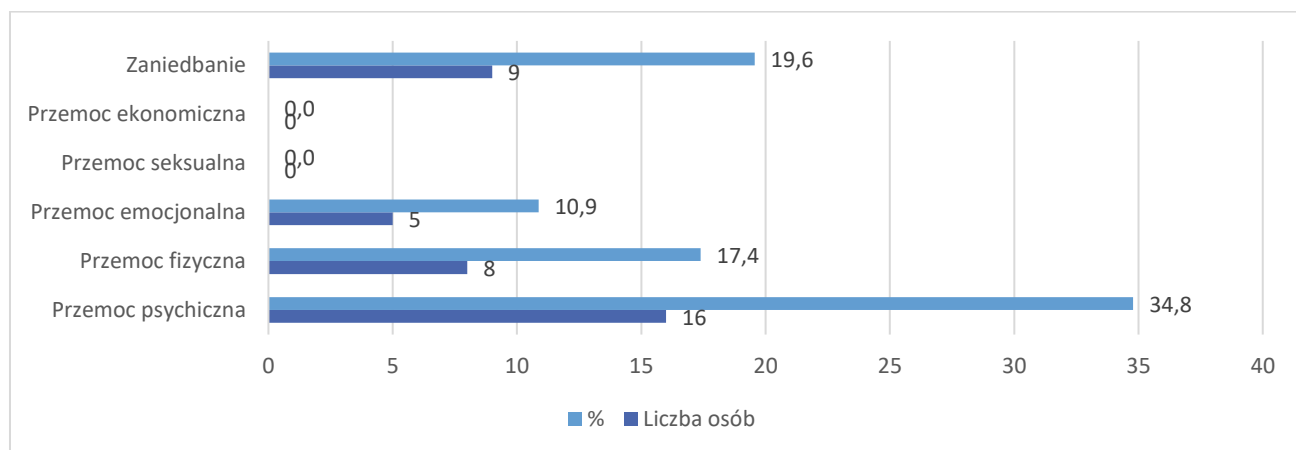
Wykres 19. Na podstawie praktyki zawodowej, wg Pani/Pana które osoby najczęściej doświadczają przemocy?

Źródło: opracowanie własne

Zapytano również o rodzaj przemocy, z którymi profesjonalści wsparcia społecznego spotykają się najczęściej w toku swoich działań zawodowych. Najwięcej odpowiedzi padło na przemoc psychiczną (34,8%). W dalszej kolejności na zaniedbanie (19,6%) i przemoc fizyczną (17,4%).

Wykres 20. W toku działań zawodowych, z którym rodzajem przemocy spotyka się Pani/Pan najczęściej?

Źródło: opracowanie własne

7. PODSUMOWANIE

- Większość badanej młodzieży uważa, że atmosfera w ich domu jest bardzo dobra, a niecałe 3% że raczej zła
- Większość uczniów ma bardzo dobry (51,4%) lub dobry (35,7%) kontakt ze swoimi rodzicami
- Wysokie jest poczucie bezpieczeństwa uczniów wśród najbliższej rodziny (98,6% czuje się bezpiecznie)
- Wysokie również jest poczucie bezpieczeństwa w szkole (85,7% czuje się bezpiecznie w szkole)
- Średnio wysokie jest poczucie bezpieczeństwa uczniów poza szkołą (72,9% czuje się bezpiecznie, a 24,3% nie)
- Rodzice w większości interesują się sprawami swoich dzieci, w domach panuje spokojna atmosfera, rodzice rozmawiają z dziećmi i nie wykazują wobec nich agresji
- Uczniowie mają wiedzę dotyczącą przemocy (74,3% uważa, że jest to znęcanie się fizyczne lub psychiczne)
- Większość uczniów nie doświadcza przemocy w domu, raczej są to doświadczenia poza miejscem zamieszkania np. szkoła, teren poza szkołą
- Uczniowie nie wykazują agresji wobec członków rodziny
- Profesjonaliści wsparcia społecznego spotykają się z przypadkami przemocy w swojej pracy zawodowej (mniej niż połowa ankietowanych odpowiedziała twierdząco)
- Praca osób z przypadkami przemocy polega głównie na wsparciu emocjonalnym osoby pokrzywdzonej, natychmiastowej interwencji czy pomocy psychologicznej.
- Profesjonaliści wsparcia społecznego widzą potrzebę nawiązania współpracy z takimi instytucjami jak Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna czy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Grupa ankietowanych osób dorosłych uważa, że kobiety i dzieci są najczęściej ofiarami przemocy domowej oraz że z przemocą psychiczną spotykają się najczęściej

8. REKOMENDACJE

1. Warto zorganizować zajęcia dla uczniów z zakresu nauki umiejętności społecznych, przede wszystkim pod kątem takich kwestii jak: poszanowanie innych, reagowanie w sytuacjach stresowych, nauka asertywności, prawo do własnego zdania.
2. Warto organizować spotkania uczniów z przedstawicielem Policji na temat konsekwencji prawnych, wynikających ze stosowania przemocy. Należy mieć na uwadze, że Policjant powinien być osobą odpowiednio przeszkoloną i przygotowaną do kontaktu z uczniami
3. Zaleca się wczesną diagnozę przypadków agresji i przemocy. Warto zwrócić uwagę na kwestię zaufania uczniów w stosunku do nauczycieli, by ci mogli stać się osobami „pierwszego kontaktu”.
4. Należy kontynuować poszerzanie wiedzy wśród uczniów dotyczącej zjawiska przemocy. Uczniowie powinni znać podstawową wiedzę dotyczącą tego zjawiska. Wiedza szczególnie powinna dotyczyć prawidłowych reakcji na oglądanie przemocy oraz konsekwencji prawnych wynikających z jej stosowania.
5. Szczególnym rodzajem przemocy jest przemoc stosowana w Internecie, której doświadcza dziś wielu uczniów. Powinno się zorganizować zajęcia dotyczące prawidłowych reakcji dziecka na tego typu zdarzenia oraz konsekwencji takich działań.
6. Analiza materiału wskazała, że w Gminie Dobra występuje problem przemocy, jednak skala nie jest na bardzo wysokim poziomie. Dlatego powinno się kontynuować wszelkie działania profilaktyczne zmierzające do poszerzania świadomości wśród mieszkańców na temat przemocy, konsekwencjach ich stosowania, wzbudzania zaufania instytucji, w której ofiary przemocy mogą znaleźć wsparcie.
7. Profesjonaliści wsparcia społecznego udzielają w pierwszej kolejności szczególnie wsparcia emocjonalnego oraz widzą potrzebę udzielania wsparcia psychologicznego i prawnego dla osób dotkniętych przemocą. Należy więc zapewnić maksymalny dostęp do specjalistów psychologów, prawników w tym psychologów dziecięcych w instytucjach – GOPS , placówki oświatowe.
8. Ważnym aspektem jest współpraca międzyinstytucjonalna, szczególnie w relacjach: Oświata-PCPR, Oświata – Policja, Policja – GOPS, bez której pomaganie ofiarom jak i sprawcom przemocy nie będzie skuteczne. Współpraca dotyczy również profilaktyki rozwiązywania problemów związanych z przemocą.
9. Działania związane z przemocą szczególnie powinny być nakierowane na dzieci oraz kobiety, które najczęściej doświadczają przemocy.

9. ADRESACI PROGRAMU

Niniejszy Program adresowany jest do społeczności lokalnej, w tym w szczególności:

- osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- przedstawicieli instytucji i służb świadczących pomoc w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie
- mieszkańców Gminy Dobra

10. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring rozumiany jest jako proces systematycznego zbierania i analizowania danych ilościowych i jakościowych dotyczących prowadzonych działań, wdrażanych projektów bądź całej strategii, tak w aspekcie finansowym jak i rzeczowym. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i wytyczonymi celami. Monitoring i ewaluacja polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Ewaluacja jest częścią procesu podejmowania decyzji, który to polega na wydawaniu opinii o wartości działania poprzez systematyczne, jawne zbieranie i analizowanie o nim informacji w odniesieniu do przyjętych celów, kryteriów i wartości. Ewaluację Programu należy rozumieć jako systematyczne zbieranie informacji na temat działań, charakterystyki i efektów programu w celu ocenienia poprawy jej skuteczności oraz/lub wsparcia procesu decyzyjnego dotyczącego przyszłego programowania².

Cele prowadzenia ewaluacji można ująć w czterech zasadniczych punktach:

- 1) kontrola nad działaniem władz publicznych oraz zwiększanie przejrzystości tych działań,
- 2) zwiększanie skuteczności i efektywności projektów i programów podejmowanych przez sektor publiczny;
- 3) kształtowanie kierunków i priorytetów działalności sektora publicznego,
- 4) poznawanie mechanizmów programów i projektów³.

² T. Kierzkowski, Ocena (ewaluacja) programów i projektów o charakterze społeczno-gospodarczym w kontekście przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, Warszawa 2002, s. 19–20.

³ Tamże, str. 11

Realizacja działań przewidzianych w celach szczegółowych Programu odbywać się będzie w ramach kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych gminy. Potwierdzeniem osiągnięcia wskaźników realizacji działań, o których mowa w niniejszym dokumencie, będzie coroczne sprawozdanie z realizacji Programu.

11. CELE SZCZEGÓŁOWE, WSKAŹNIKI REALIZACJI, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

CEL SZCZEGÓŁOWY I: PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ I WRAŻLIWOŚCI NA ZJAWISKA ZWIĄZANE Z PRZEMOCĄ W RODZINIE				
DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORY	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
ORGANIZOWANIE SPOTKAŃ DLA MIESZKAŃCÓW, MAJĄCYCH NA CELU ZWRÓCENIE UWAGI NA PROBLEM PRZEMOCY DOMOWEJ.	LICZBA SPOTKAŃ	URZĄD GMINY, PLACÓWKI OŚWIATOWE, PLACÓWKI KULTURALNE, ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY, POLICJA	PRACA CIĄGŁA W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB	BUDŻET PAŃSTWA, BUDŻET GMINY, ŚRODKI CELOWE FUNDUSZY KRAJOWYCH, FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ, INNE ŹRÓDŁA
PROWADZENIE ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH W SZKOŁACH DLA UCZNIÓW W ZAKRESIE RADZENIA SOBIE ZE STRESEM, AGRESJĄ, KONFLIKTEM	LICZBA SPOTKAŃ	PLACÓWKI OŚWIATOWE, POLICJA, ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY	PRACA CIĄGŁA W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB	BUDŻET PAŃSTWA, BUDŻET GMINY, ŚRODKI CELOWE FUNDUSZY KRAJOWYCH, FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ, INNE ŹRÓDŁA
WSPIERANIE AKTYWNYCH FORM SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ, PROMUJĄCYCH ZACHOWANIA BEZ AGRESJI	LICZBA ZAJĘĆ NP.W ŚWIETLICACH	PLACÓWKI OŚWIATOWE, PLACÓWKI KULTURALNE	PRACA CIĄGŁA W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB	BUDŻET PAŃSTWA, BUDŻET GMINY, ŚRODKI CELOWE FUNDUSZY KRAJOWYCH, FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ, INNE ŹRÓDŁA

REGULARNE UMIESZCZANIE NA STRONIE INTERNETOWEJ INFORMACJI O ZAKRESIE ŚWIADCZONEJ POMOCY I PODEJMOWANYCH DZIAŁANIACH MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE PRZEMOCY.	LICZBA ZAMIESZCZONYCH INFORMACJI NA STRONIE INTERNETOWEJ	URZĄD GMINY, GOPS	5-10 RAZY DO ROKU	BUDŻET PAŃSTWA, BUDŻET GMINY, ŚRODKI CELOWE FUNDUSZY KRAJOWYCH, FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ, INNE ŹRÓDŁA
---	--	-------------------	-------------------	---

CEL SZCZEGÓŁOWY II: ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ DLA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY ORAZ WSPARCIA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE

DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORY	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
ZAPEWNIENIE OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ MIEJSC W OŚRODKACH WSPARCIA	LICZBA OSÓB KIEROWANYCH DO OŚRODKÓW WSPARCIA	URZĄD GMINY, GOPS	PRACA CIĄGŁA W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB	BUDŻET PAŃSTWA, BUDŻET GMINY, ŚRODKI CELOWE FUNDUSZY KRAJOWYCH, FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ, INNE ŹRÓDŁA
POMOC FINANSOWA DLA OSÓB I RODZIN POSZKODOWANYCH W WYNIKU PRZEMOCY DOMOWEJ	LICZBA OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY POMOC FINANSOWĄ	GOPS	PRACA CIĄGŁA W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB	BUDŻET PAŃSTWA, BUDŻET GMINY, ŚRODKI CELOWE FUNDUSZY KRAJOWYCH, FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ, INNE ŹRÓDŁA
PROWADZENIE SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA PSYCHOLOGICZNEGO, PRAWNEGO, SOCJALNEGO I RODZINNEGO DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY W RODZINIE.	LICZBA OSÓB OBJĘTYCH WSPARCIEM W POSTACI PORADNICTWA	GOPS	PRACA CIĄGŁA W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB	BUDŻET PAŃSTWA, BUDŻET GMINY, ŚRODKI CELOWE FUNDUSZY KRAJOWYCH, FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ, INNE ŹRÓDŁA
PRACA SOCJALNA Z OSOBAMI DOTKNIĘTYMI PRZEMOCĄ W RODZINIE	LICZBA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE, KTÓRYM UDZIELANA JEST PRACA SOCJALNA	GOPS	PRACA CIĄGŁA W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB	BUDŻET PAŃSTWA, BUDŻET GMINY, ŚRODKI CELOWE FUNDUSZY KRAJOWYCH, FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ, INNE ŹRÓDŁA

CEL III: ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI ODDZIAŁYWAŃ WOBEC OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE

DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORY	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
IZOLOWANIE OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC OD POKRZYWDZONYCH ORAZ WSPÓŁPRACA W TYM ZAKRESIE Z POLICJĄ, SĄDEM RODZINNYM	LICZBA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE	GOPS, POLICJA, ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY, SĄD	PRACA CIĄGŁA W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB	BUDŻET PAŃSTWA, BUDŻET GMINY, ŚRODKI CELOWE FUNDUSZY KRAJOWYCH, FUNDUSZE UNII

				EUROPEJSKIEJ, INNE ŹRÓDŁA
KIEROWANIE OSÓB Z PROBLEMEM UZALEŻNIENIA STOSUJĄCYCH PRZEMOC DO SPECJALISTYCZNYCH OŚRODKÓW ZAJMUJĄCYCH SIĘ TERAPIĄ W TYM ZAKRESIE	LICZBA OSÓB SKIEROWANYCH	GOPS, POLICJA, ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY,	PRACA CIĄGŁA W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB	BUDŻET PAŃSTWA, BUDŻET GMINY, ŚRODKI CELOWE FUNDUSZY KRAJOWYCH, FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ, INNE ŹRÓDŁA
SKUTECZNE STOSOWANIE PROCEDURY NIEBIESKA KARTA	LICZBA RODZIN OBJĘTYCH PROCEDURĄ NIEBIESKA KARTA	GOPS, POLICJA, ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY,	PRACA CIĄGŁA W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB	BUDŻET PAŃSTWA, BUDŻET GMINY, ŚRODKI CELOWE FUNDUSZY KRAJOWYCH, FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ, INNE ŹRÓDŁA
CEL IV: PODNOSZENIE KOMPETENCJI SŁUŻB I PRZEDSTAWICIELI PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH DZIAŁANIA Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.				
DZIAŁANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORY	TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
UDZIAŁ W SZKOLENIACH, WARSZTATACH I SUPERWIZJACH PRZEDSTAWICIELI GRUP ZAWODOWYCH UDZIELAJĄCYCH BEZPOŚREDNIEGO WSPARCIA Z ZAKRESU PRZEMOCY W RODZINIE	LICZBA OSÓB BIORĄCYCH UDZIAŁ W SZKOLENIACH, WARSZTATACH, SUPERWIZJACH	URZĄD GMINY, GOPS, PLACÓWKI OŚWIATOWE, ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY, POLICJA	KILKA RAZ DO ROKU W ZALEŻNOŚCI OD ZAPOTRZEBOWANIA	BUDŻET PAŃSTWA, BUDŻET GMINY, ŚRODKI CELOWE FUNDUSZY KRAJOWYCH, FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ, INNE ŹRÓDŁA
WSPÓŁPRACA POMIĘDZY PRACOWNIKAMI SŁUŻB, INSTYTUCJI I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA ZJAWISKU PRZEMOCY	LICZBA INSTYTUCJI WSPÓŁPRACUJĄCYCH	URZĄD GMINY, GOPS, PLACÓWKI OŚWIATOWE, ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY, POLICJA	PRACA CIĄGŁA W ZALEŻNOŚCI OD POTRZEB	BUDŻET PAŃSTWA, BUDŻET GMINY, ŚRODKI CELOWE FUNDUSZY KRAJOWYCH, FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ, INNE ŹRÓDŁA